

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม และการสนับสนุนทางสังคมของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ท้องถิ่นสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ

(1) การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์งานวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับ และระเบียบของกรมราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

(2) การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการจัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขัง ตามลักษณะคำถามที่กำหนดไว้เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มท้องถิ่นสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 17-25 ปี จำนวนผู้ต้องขังทั้งสิ้น 5,344 คน (ฝ่ายปกครอง ท้องถิ่นสถานวัยหนุ่มกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2544)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตร (บุญชม ถิ่นสะอาด, 2535 : 18 อ้างใน ชัชทอง สุระทอง, 2541 : 36) ดังนี้

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{p(1-p)}{N}}$$

เมื่อ n = แทนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

P = แทนสัดส่วนของกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม

z = แทนระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ มีค่า = 1.96 ที่ระดับความมั่นใจ 95 %

e = แทนสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ ระดับ .05

N = แทนจำนวนประชากร

n =
$$\frac{.5(1-.5)}{\frac{.05^2}{1.96^2} + \frac{.5(1-.5)}{5,344}}$$

=
$$\frac{.25}{.00065077 + .0000046781}$$

=
$$\frac{.25}{0.000697552}$$

= 358.40

จำนวนตัวอย่าง = 358 คน

การสุ่มตัวอย่างให้ได้จำนวน 358 คน ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) แบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางชีวสังคม รวม 11 ข้อ ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ภาระในการหาเลี้ยงครอบครัว ลักษณะความคิด กำหนดโทษ ชั้นผู้ต้องขัง ลักษณะครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเครือข่ายทางสังคม รวม 6 ข้อ โดยผู้ศึกษาได้พัฒนามาจากแนวคิดของ อ่ำไพรัตน์ อักษรพรหม (2534) เป็นการศึกษาขนาดของเครือข่าย ความถี่ ประเภทของแรงสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับจากเครือข่ายทางสังคม วิธีที่ใช้ในการติดต่อ และความหนาแน่นของเครือข่ายทางสังคมโดยวัดจากระดับความสัมพันธ์ใกล้ชิด

ในส่วนของความหนาแน่นของเครือข่ายทางสังคม ผู้ต้องขังจะเป็นผู้ให้คะแนนระดับความ
สัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มเครือข่ายที่ตนเองได้รับ ดังนี้

10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

ความสัมพันธ์น้อยที่สุด

ความสัมพันธ์มากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้พัฒนา
มาจากแนวความคิดของคอนเนนเวล และของ ภัทรงศ์ ประกอบผล (2534) แบบสอบถาม
ประกอบด้วยคำถามเชิงบวกจำนวน 67 ข้อ เพื่อประเมินความเห็นและความรู้สึกต่อการได้รับความ
ช่วยเหลือ และได้แยกประเภท ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวม 4 ด้าน คือ

- 3.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ จิตใจ
- 3.2 การสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของ
- 3.3 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร
- 3.4 การสนับสนุนด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นปานกลาง
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเล็กน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	ได้	5	คะแนน
เป็นจริงส่วนมาก	ได้	4	คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	ได้	3	คะแนน
เป็นจริงเล็กน้อย	ได้	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	ได้	1	คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ รวม 2 ข้อ

3.3 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยศึกษาจากตำรา วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์งานวิจัยต่าง ๆ
2. นำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มารวบรวมเพื่อกำหนดขอบเขต และเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบข้อเท็จจริง ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม และเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
4. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test) ในส่วนของแบบสอบถามที่เป็นการวัดระดับการสนับสนุนทางสังคมก่อนจะนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre - test) กับกลุ่มประชากรเดียวกัน จำนวน 20 ราย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของคำถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่า Alpha ความวิริยของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.9325 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงอีกครั้ง เพื่อให้กระชับและเข้าใจได้ง่าย และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูล จากการทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นอีกครั้ง ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.9436 ซึ่งถือว่าสามารถนำไปใช้ในการเก็บแบบสอบถามได้ เนื่องจากมีค่าความเชื่อมั่นสูง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่สร้างและตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังที่กลุ่มตัวอย่างภายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี ได้แบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 358 ชุด สำหรับผู้ต้องขังที่อ่านหนังสือไม่ออก ให้ผู้ต้องขังที่อ่านออก เป็นผู้อ่านให้ฟัง ข้อมูลที่เก็บได้ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามทั้ง 358 ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์
3. นำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC+

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ก่อนเข้าอยู่ในทัณฑสถาน รายได้ของครอบครัว ภาระในการหาเลี้ยงครอบครัว ลักษณะครอบครัว นำมาคำนวณหา จำนวน และร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะความผิด และการจำคุก ได้แก่ ลักษณะความผิด กำหนดโทษ ชั้นผู้ต้องขัง ระยะเวลาตั้งแต่เข้าอยู่ในทัณฑสถาน นำมาคำนวณหา จำนวน ร้อยละ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคม ได้แก่

3.1 ความถี่ของการติดต่อกับเครือข่ายทางสังคม นำมาคำนวณหา ร้อยละ

3.2 วิธีการที่ใช้ในการติดต่อกับเครือข่ายทางสังคม เป็นเชิงพรรณนา

3.3 ความหนาแน่นของเครือข่ายทางสังคม นำมาคำนวณหาเป็นร้อยละ โดยการวิเคราะห์ความหนาแน่นของเครือข่ายพิจารณาคุณภาพของความหนาแน่น โดยดูจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดและความผูกพัน เช่น เครือข่ายที่ที่มีความหนาแน่นน้อย สมาชิกในเครือข่ายจะมีความผูกพันระหว่างกันน้อย เป็นต้น (สุปราณี แก้วเพชร. 2542 : 37)

3.4 ขนาดของกลุ่มเครือข่ายทางสังคม นำมาคำนวณหาเป็นร้อยละ

4. ข้อมูลการสนับสนุนทางสังคม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าเฉลี่ยสำหรับคะแนนการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับโดยแยกตามเครือข่าย และประเภทของการสนับสนุนทางสังคม

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยของการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้ค่าพิสัย (Range) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดหักคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนกลุ่มที่ต้องการจะได้ค่าตัวเลขที่จะเป็นตัวกำหนดช่วงห่างของคะแนน ไปกำหนดช่วงคะแนนที่ต้องการพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.20 – 5.00	หมายถึงมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	หมายถึงมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	หมายถึงปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	หมายถึงน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	หมายถึงน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม พิจารณาตัวแปรต้นกับความหนาแน่นของเครือข่ายทางสังคมกลุ่มต่างๆ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) สำหรับตัวแปรที่เป็นข้อมูลเรียงอันดับ (Ordinal) วิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ตามวิธีของ Pearson และ Kendall

การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความหนาแน่นทางสังคมของเครือข่ายทางสังคม ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้ค่าพิสัย (Range) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดหักคะแนนต่ำสุด หาดด้วยจำนวนกลุ่มที่ต้องการจะได้ค่าตัวเลขที่จะเป็นตัวกำหนดช่วงห่างของคะแนนไปกำหนดช่วงคะแนนที่ต้องการพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	82.01 – 100.00	หมายถึงมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	64.01 – 82.00	หมายถึงมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	46.01 – 64.00	หมายถึงปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	28.01 – 46.00	หมายถึงน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	10.00 – 28.00	หมายถึงน้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนทางสังคม พิจารณาตัวแปรต้นกับประเภทของการสนับสนุนทางสังคมของแหล่งเครือข่ายทางสังคม โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) สำหรับตัวแปรที่เป็นข้อมูลเรียงอันดับ (Ordinal) วิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ตามวิธีของ Pearson และ Kendall

การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประเภทของการสนับสนุนทางสังคมของเครือข่ายทางสังคม ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้ค่าพิสัย (Range) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดหักคะแนนต่ำสุด หาดด้วยจำนวนกลุ่มที่ต้องการจะได้ค่าตัวเลขที่จะเป็นตัวกำหนดช่วงห่างของคะแนนไปกำหนดช่วงคะแนนที่ต้องการพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.20 – 5.00	หมายถึงมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	หมายถึงมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	หมายถึงปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	หมายถึงน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	หมายถึงน้อยที่สุด